

Sabima kartleggingsnotat 20-2015

Naturtypelokaliteter fra registrering i Pasvik 2015

Av Rein Midteng, Geir Gaarder og Tom Hellig Hofton

Figur 1. Grovvokst urskog på Toppåsen. Foto Tom H. Hofton.

Naturtypelokaliteter fra registrering i Pasvik 2015

Sammendrag

Med støtte fra Sabima har det blitt kartlagt flere verdifulle naturtyper innenfor Finnmarkseiendommen (FEFO) i Pasvik i Sør-Varanger kommune. Disse er avgrenset som naturtyper, og gitt en beskrivelse basert på skogstruktur og forekomst av rødlistearter, spesielt sopp. Alle lokalitetene er gitt A-verdi (svært viktig naturtype). Lokalitetene vil bli lagt inn i naturbase.no.

Knyttet til prosjekt: «Kartlegging av rødlistearter 2015»

Emneord: Sør-Varanger, Naturtypelokaliteter, Urskog, gammelskog, Rødlistearter

Lokalitet	BN00089520 Nordre Stabbursfjellet
Naturtype	Gammel furuskog
Utforming	Gammel høyereliggende furuskog
Areal	595 dekar
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning:

Dette er en revisjon av tidligere beskrivelse og avgrensning. Beskrivelsen er laget av Rein Midteng, Asplan Viak i oktober 2016 og denne følger faktaark for gammel furuskog fra 2014 (T.H.Hofton 30.5.2014). Beskrivelsen er basert på feltarbeid utført av Rein Midteng og Halvor Rinde i september 2009 og Midteng i september 2015. Artsfunn gjort av Päivi Mattila og Hanna Jauhiainen i henholdsvis 2008 og 2015 er innarbeidet i beskrivelsen. Røddlistekategori følger rødlista for arter fra 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlaget:

Lokaliteten ligger sør i Pasvikdalføret og øst for skogsbilveien til Sortbrysttjern. Mot sør grenser den mot naturtypelokalitet Stabbursfjellet. Den grenser ellers mot ungskog eller hardt plukkhogd skog. Avgrensningen av lokaliteten er gått opp i terrenget med GPS. Lokaliteten omfatter skog i en vestvendt helling og et noe flatere parti nord for denne. Lokaliteten karakteriseres stedvis av store mengder stein og bergflåg hvor vestre deler mot veien er teknisk og økonomisk impediment (ikke produktiv skog), jf. bestandskart fra FEFO på <http://kilden.skogoglandskap.no>. Avgrensningen er utvidet mot nord og sør i forhold til tidligere avgrensning av lokaliteten, mens den i øst er innskrenket da oppgåing med GPS nå har medført at gjennomhogd område er tatt ut. De sørlige deler er avgrenset som nøkkelbiotop (68 dekar) gjennom MiS-registreringene utført i 2012. De østre deler av denne er ikke inkludert i naturtypelokaliteten pga svakere naturverdier.

Naturtype, utforminger og vegetasjonstyper:

Gammel høyereliggende furuskog er aktuell naturtype og lavfuruskog er dominerende vegetasjonstype med innslag av litt lyngskog. Furu er dominerende treslag mens bjørk finnes sparsomt.

Bruk og påvirkning:

Det er ingen tekniske inngrep i området. Mot veien forekommer det unntaksvis et fåtall spredte hogstspor som i hovedsak er brukt bålpyring (egne observasjoner). Ellers består lokaliteten nesten i sin helhet av urskog. Unntaket er i nordvest hvor trolig mindre partier med plukkhogd skog er inkludert. Skogen har vært utsatt for

gjentatte branner som sammen med det grunnlendte og karrige jordsmonnet med mye stein har ført til at skogen for det meste er glissen og småvokst. Herskende tresjikt ligger ofte rundt 20-40 cm i brysthøydediameter og med enkelte slengere noe grovere enn dette. Det er spredt og jevnt med liggende og stående død ved både med og uten brannspor. Brannspor ses både på undersiden av lægre, på gadd og på mange levende trær. Mengden død ved er i hovedsak ikke stor pga. de skrinne forholdene, trolig i kombinasjon med tidligere hard brann.

Artsmangfold:

På grunn av i hovedsak urskog og spredt med død ved, har området gode forutsetninger for å huse interessante arter. Det er lett en del etter vedboende arter, og i mindre grad etter bakkeboende (i 2015). Røddlistekategori følger rødlista fra 2015. Det k mest interessante funnet var svoveljodskinn (*Amylocorticium subsulphureum-DD*) som ble funnet på ett læger. På tross av at dette er en nokså iøynefallende art samt mye artsleting i gammel furuskog, er arten fortsatt kun funnet en håndfull ganger siden første norske funn ble gjort i 1879. Følgende arter er funnet: Furuskjell (*Cladonia paracitica-NT*), flekkhvitjuke (*Antrodia albobrunnea-NT*), langjuke (*Gloeophyllum protractum-VU*), tyrikjuke (*Sidera lenis-NT*), skyggejuke (*Anomoporia kamtschatica-VU*), Svoveljodskinn (*Amylocorticium subsulphureum-DD*), skyggebrunpig (*Hydnellum gracilipes-VU*). Området er trolig viktig for arealkrevende fugler knyttet til naturskog sett i sammenheng med tilgrensende naturtypelokaliteter i sør og vest.

Skjøtsel og hensyn:

De høye verdiene knyttet til urskog og død ved av furu gjør at alle former for hogstuttak av furu vil skade naturverdiene i området og vil dessuten medføre at urskog vil bli borte. Eventuell skogbrann vil være positivt for naturverdiene, da skogbrann er en naturlig del av økologien til furuskogene i Pasvik.

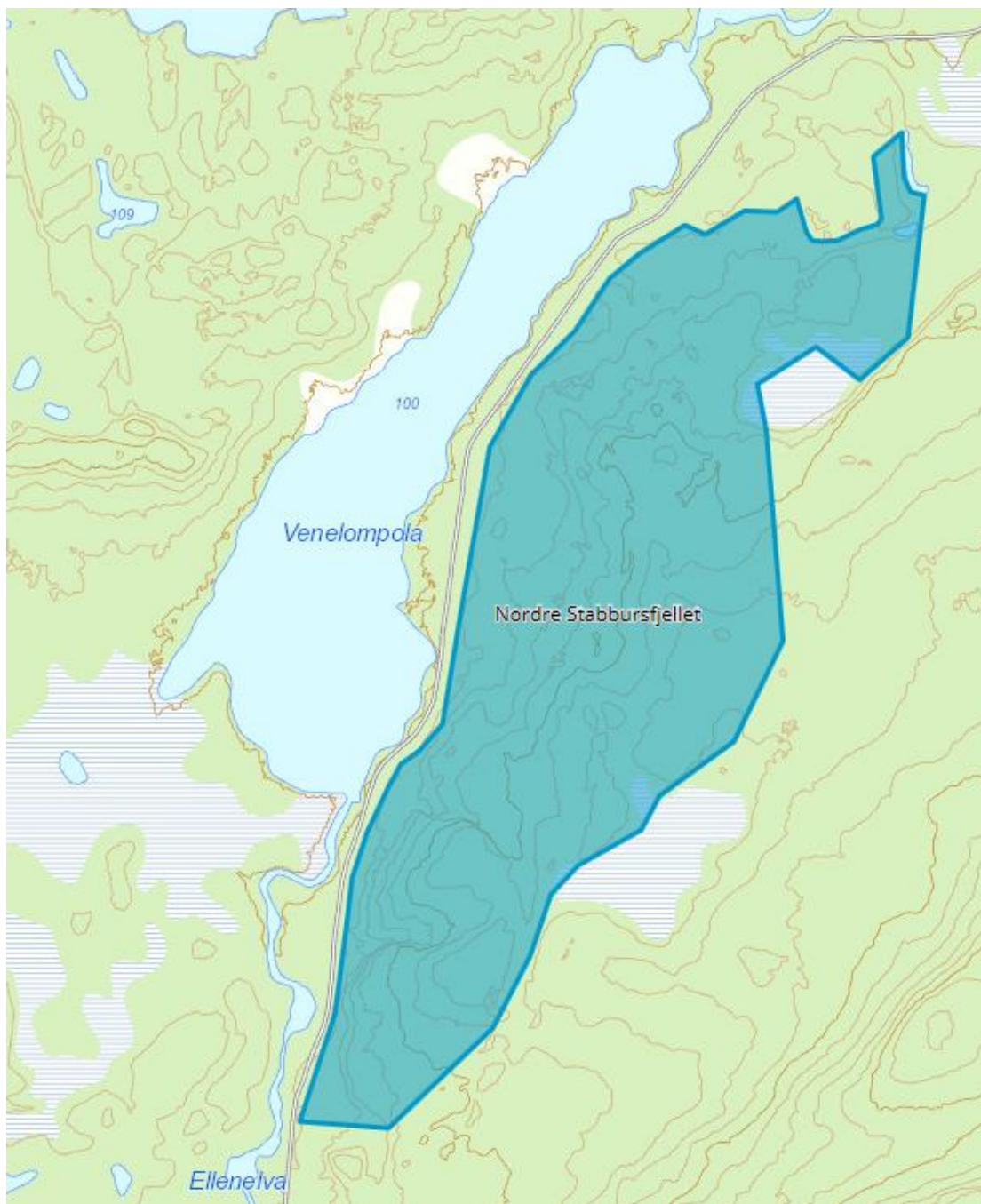
Del av helhetlig landskap:

Dette er nordligste del av flere naturtypelokaliteter med urskog og urskogs nær skog som grenser mot nasjonalparken. Disse utgjør det største området med ikke-vernet urskog i Norge. Verdien øker ytterligere ved at disse områdene grenser mot nasjonalpark samt Väsari ødemarksområde i Finland, og disse objektene sammen er ett av et fåtall områder i Norden som etter www.intactforests.org defineres som intakte skogøkosystemer, dvs. områder med naturlig skog større enn 500 km².

Verdibegrunnelse:

Det vurderes at dette er en svært viktig (A) naturtypelokalitet. Dette begrunnes med at lokaliteten i all hovedsak består av urskog. Skogen har høy kontinuitet i liggende og død ved, den har forekomster av flere rødlistearter inkludert flere trua arter. Området grenser til naturtypelokaliteter i sør og vest og er en del av landets største

ikke-verna urskog som i tillegg grenser mot eksisterende nasjonalpark. Basert på faktaark fra høsten 2014 oppnår lokaliteten høy vekt på tilstand, artsmangfold, påvirkning og størrelse. Samlet gir dette verdien svært viktig - A.

Figur 2. Avgrensning av lokaliteten.

Figur 3. Skogen er til dels svært småvokst noe som skyldes lav bonitet i kombinasjon av mye grov stein og trolig tidligere harde branner. Foto Rein Midteng.

Figur 4. Svoveljodskinn ble funnet i lokaliteten på et nokså nedbrutt furuløgger. Dette var første funn i fra Finnmark og femte fra Norge, ifølge artskart. Foto Rein Midteng.

Figur 5. Grense med urskog og ungskog kommet opp etter tidligere flatehogst. Foto Rein Midteng.

Tabell 1: Interessante arter funnet i Stabbursfjellet nord.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Totalt antall
Vedboende sopp	<i>Antrodia albobrunnea</i>	flekkhvitjuke	NT	4
	<i>Gloeophyllum protractum</i>	langjuke	VU	2
	<i>Amylocorticium subsulphureum</i>	svoveljodskinn	DD	
	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	skyggejuke	VU	1
	<i>Hydnellum gracilipes</i>	skyggebrunpigg	VU	1
	<i>Sidera lenis</i>	tyrikjuka	NT	1

Lokalitet	(Ny) Ellentjørna NV
Naturtype	Gammel furuskog
Utforming	Gammel høyereliggende furuskog
Areal	2140 dekar
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning:

Beskrivelsen er utarbeidet av Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) 11.04.2016, i samarbeid med Tom Hellik Hofton (BioFokus) og Rein Midteng (Asplan Viak), basert på bl.a. feltarbeid utført av de to førstnevnte 08.09.2015 og beskrivelsen følger faktaark for gammel furuskog fra 2014 (T.H.Hofton 30.5.2014). Kartleggingen ble utført i forbindelse med prosjekt finansiert av Sabima, for å bedre kunnskapen om gammel furuskog i Pasvik. Området har også blitt undersøkt i forbindelse med Finnmarkseiendommen sine MiS-kartlegginger i 2012, og tre lokaliteter er avgrenset innenfor samme område. To av disse (nr . 45 og 51), er ikke videreført som nøkkelbiotoper (netto-MiS). I tillegg foretok Olli Manninen og Hanna Jauhiainen supplerende kartlegginger her 03.09.2015. I praksis gir disse undersøkelsene grunnlag for å avgrense et større, sammenhengende område med gammel furuskog her. Rødlistestatus for arter følger rødlista fra 2015.

Naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i et ganske flatt morenelandskap på vest- og nordsiden av Ellentjørna. Enkelte svake rygger og små koller bygd opp av grov bunnmorene forekommer, bl.a. inntil nordsiden av Ellentjørna og sørvest for vatnet. Det grenser dels mot mer hogstpåvirket skog i nord/nordøst og sør og dels også vest, mens Ellentjørna og en del myr danner grense mot sørøst, og det er også en del myr som danner grensa mot nordvest. Noe myr er i tillegg inkludert av arronderingsmessige årsaker. Hele området er dekket av løsmasser, hovedsakelig i form av grov bunnmorene, men enkelte mindre partier med mer finkornet/sandig underlag finnes også (fragmenter av sandfuruskog).

Naturtyper:

Gammel furuskog utforming gammel høyereliggende furuskog er aktuell naturtype. Lavfuruskog dominerer, med mindre innslag av lyngskog, i mosaikk med fattigmyr og nedbørsmyr. Sandfuruskog forekommer, men bare fragmentarisk og bare helt lokalt i tilknytning til et brannfelt fra 1960-tallet i tilnærmet velutviklet grad. Grunntyper basert på NiN hadde ellers ikke spesiell fokus under kartleggingene, da naturverdiene i all hovedsak er knyttet til skogtilstand.

Artsfunn:

Området har et rikt artsmangfold av vedsopp på gamle kelo-furulæger, inkl. kravfulle arter. Under vår kartlegging i midten av september gjorde vi flere funn av en rekke rødlistearter: Vedsoppene flekkhvitkjuke (*Antrrodia albobrunnea*) (NT), taigahvitkjuke (*Antrrodia infirma*) (EN), urskogshvitkjuke (*Antrrodia primaeva*) (EN), skyggekjuke (*Anomoporia kamtschatica*) (VU), furuplett (*Chaetodermella luna*) (NT), hornskinn (*Crustoderma corneum*) (NT), langkjuke (*Gloeophyllum protractum*) (VU), taigapiggskinn (*Odonticium romellii*) (NT), svartsoneskjuke (*Phellinus nigrolimitatus*) (NT), laterittkjuke (*Postia lateritia*) (VU), foldeskinn (*Serpulomyces borealis*) (NT), tyrikjuke (*Sidera lenis*) (NT), lamellfiolkjuke (*Trichaptum laricinum*) (NT), samt enkelte steder også de jordboende sandfurusksartene furugråkjuke (*Boletopsis grisea*) (VU), skyggebrunpigg (*Hydnellum gracilipes*) (VU), beskstopigg (*Sarcodon scabrosus*) (NT), kransmuserong (*Tricholoma matsutake*) (NT). Olli Manninen har tidligere funnet flere av disse artene, samt også huldresølvpigg (*Phellodon secretus*) (VU) og lavene blanknål (*Calicium denigratum*) (NT) og furuskjell (*Cladonia parasitica*) (NT). Merk konsentrasjoner på nordsiden av Millionbukta, for en stor del utenfor avmerkede nøkkelbiotoper av skogbruket (noe som kanskje skyldes at brannpåvirkningen her gir et yngre skogbilde selv om de er mye læger), samt også noe i nordvestre deler og lokalt i vest. Ved grundigere undersøkelser må det påregnes flere funn av rødlistede sopparter her.

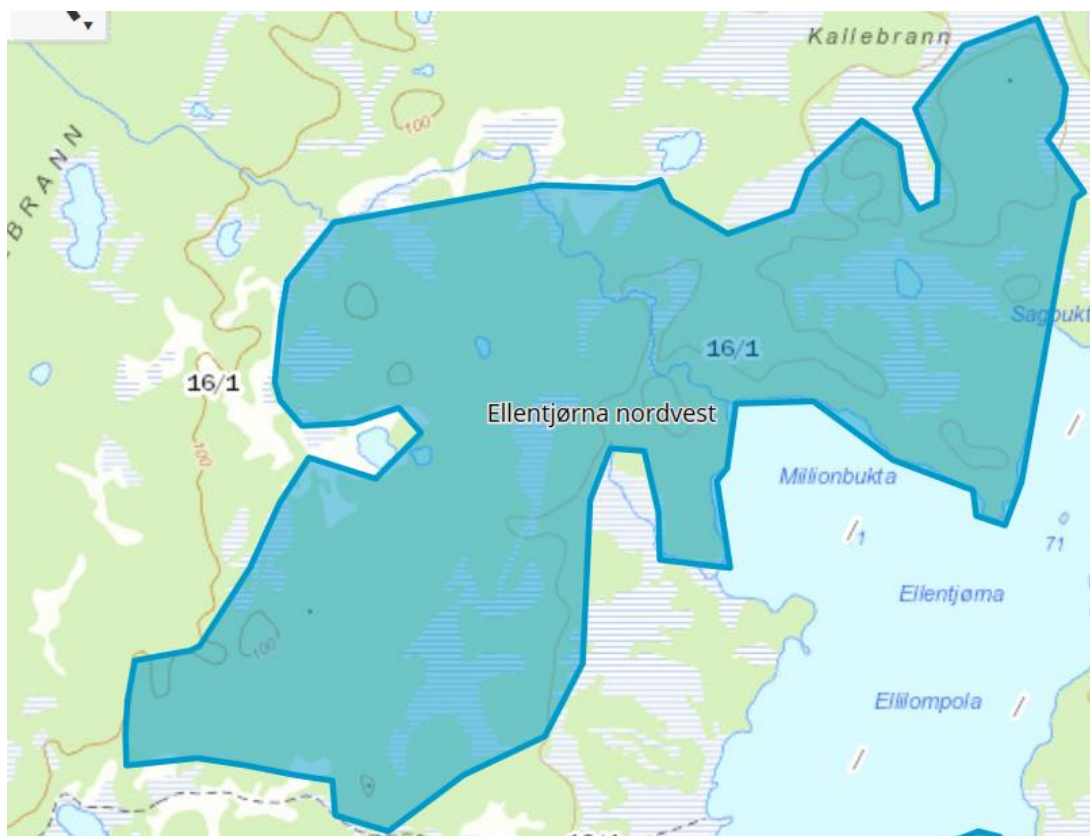
Bruk og påvirkning:

Skogen er i hovedsak beskjedent påvirket naturskog som mange steder er tilnærmet urskogsner, dog i liten grad genuin urskog. Stubber etter gamle plukkhogster ble observert, men svært spredt, og hogstpåvirkningen har vært beskjeden og ligger langt tilbake i tid. Mye av skogen er i glissen klimaksfase, mer sjelden aldersfase, med gamle levende trær, en del (men ikke mye) stående dødved, og betydelige mengder læger i alle nedbrytningsstadier. Det er imidlertid også en del areal med bare sparsomme mengder læger. Et parti på nordsiden av Millionbukta skiller seg ut; på finkornet/sandig mark (sandfuruskskog) står her furuskog som brant hardt på 1960-tallet. Under spredte gamle overstandere er det stedvis tett oppslag av ungfuru, og det ligger relativt store mengder læger på bakken (mange av disse er sterkt brent, med mye forkullet ved).

Verdsetting:

Basert på faktaark fra høsten 2014 oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (2140 daa, dog anses ikke mer enn 70% som gammel furuskog), høy vekt på artsmangfold og middels til høy vekt på tilstand. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Dette er høyere enn foreslått av skogbruksplanleggerne (som avgrenset to gamle furuskoger med C-verdi samt en med B-verdi), noe som skyldes (1) vi har avgrenset et større sammenhengende område og lagt vekt på dette som en viktig økologisk faktor framfor oppsplitting i flere mindre bestand, (2) artsmangfoldet er dokumentert rikt,

med flere rødlistede og truede arter (og slike finnes i hele området), og (3) forekomst av flere urskogsnære "kjerner" samt et svært verdifullt brannfelt med høy konsentrasjon av rødlistearter.

Figur 6. Avgrensning av naturtypelokaliteten.

Figur 7. Urskogsnær skog. Foto Geir Gaarder.

Figur 8. Brannfeltet fra om lag 1960. Foto Tom Hellik Hofton.

Figur 9. Urskogsnær skog. Foto Tom Hellik Hofton.

Lokalitet	(Ny) Brevvatnet sør
Naturtype	Gammel furuskog
Utforming	Gammel høyereliggende furuskog
Areal	244 dekar
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning:

Beskrivelsen er utarbeidet av Rein Midteng, Asplan Viak i oktober 2016 i samarbeid med Geir Gaarder (Miljøfaglig Utredning) og Tom Hellik Hofton (BioFokus), basert på bl.a. eget feltarbeid av disse 07.09.2015 i tillegg til besøk av Midteng 16.09.2013 og 04.10.2012. Kartleggingen ble utført i forbindelse med prosjekt finansiert av Sabima, for å bedre kunnskapen om gammel furuskog i Pasvik. Beskrivelsen følger faktaark for gammel furuskog fra 2014 (T.H.Hofton 30.5.2014).

Beliggenhet og naturgrunnet:

Lokaliteten ligger sør i Pasvikdalføret og nord for Hallerfjellet. Mot sør grenser den mot annen eldre skog sør for en bekk som ikke ble besøkt men sett på avstand. Her virket skogen å være noe mer påvirket enn naturtypelokaliteten. Det kan likevel tenkes at det finnes kvaliteter som tilsier avgrensning av naturtypelokalitet her. Den grenser ellers mot ungskog, myr og vann.

Naturtype, utforminger og vegetasjonstyper:

Gammel høyereliggende furuskog er aktuell naturtype og lavfuruskog er dominerende vegetasjonstyper med innslag av litt lyngskog.

Bruk og påvirkning:

Det er ingen tekniske inngrep i området. Lokaliteten har i sørlige deler et middels stort parti av urskog hvor mye grov stein har hindret hogst. I nordre deler er skogen klart påvirket av hogst men da det ble funnet mange rødlistearter her, så ble dette partiet inkludert. Et alternativ ville å skille denne delen ut som en egen lokalitet. Skogen i dette partiet kan karakteriseres som eldre naturskog. Skogen har generelt sett mange gamle levende trær, en del (men ikke mye) stående dødved, og stedvis en god del læger i alle nedbrytningsstadier. Det er imidlertid også en del areal med bare sparsomme mengder læger. Spredt finnes grunnlendte hauger på finkornet/sandig mark med sandfuruskog.

Artsmangfold:

På grunn av forekomster av urskog og ellers biologisk gammel naturskog med spredt en del død ved samt innslag av sandfuruskog, har området et rikt biologisk mangfold. Rødlistekategori følger rødlista fra 2015. Følgende arter er funnet: Flekkhvitkjuke (*Antrodia albobrunnea*-NT), langkjuke (*Gloeophyllum protractum*-VU), svartsonekjuke (*Phellinus nigrolimitatus*-NT), besk storpigg (*Sarcodon scabrosus*-NT), taigakjuke (*Skeletocutis stellae*-VU), huldresølvpigg (*Phellodon secretus*-VU), kransmusserong (*Tricholoma matsutake*-NT), furugråkjuke (*Boletopsis grisea*-VU), furuplett (*Chaetodermella luna*-NT), laterittkjuke (*Postia lateritia*-VU), taigahvitkjuke (*Antrodia infirma*-EN), skyggebrunpigg (*Hydnellum gracilipes*-VU).

Skjøtsel og hensyn:

De høye verdiene knyttet til urskog og død ved av furu gjør at alle former for hogstuttak av furu vil skade naturverdiene i området og vil dessuten medføre at urskog vil bli borte. Eventuell skogbrann vil være positivt for naturverdiene, da skogbrann er en naturlig del av økologien til furuskogene i Pasvik.

Verdibegrunnelse:

Det vurderes at dette er en svært viktig (A) naturtypelokalitet. Dette begrunnes med at lokaliteten både har urskog og ellers biologisk gammel skog. Skogen har over det meste av arealet høy kontinuitet i liggende og død ved, og den har forekomster av flere interessante og rødlista arter inkludert flere trua arter. Basert på faktaark fra 2014 oppnår lokaliteten høy vekt på tilstand, arts mangfold, påvirkning og størrelse. Samlet gir dette verdien svært viktig - A.

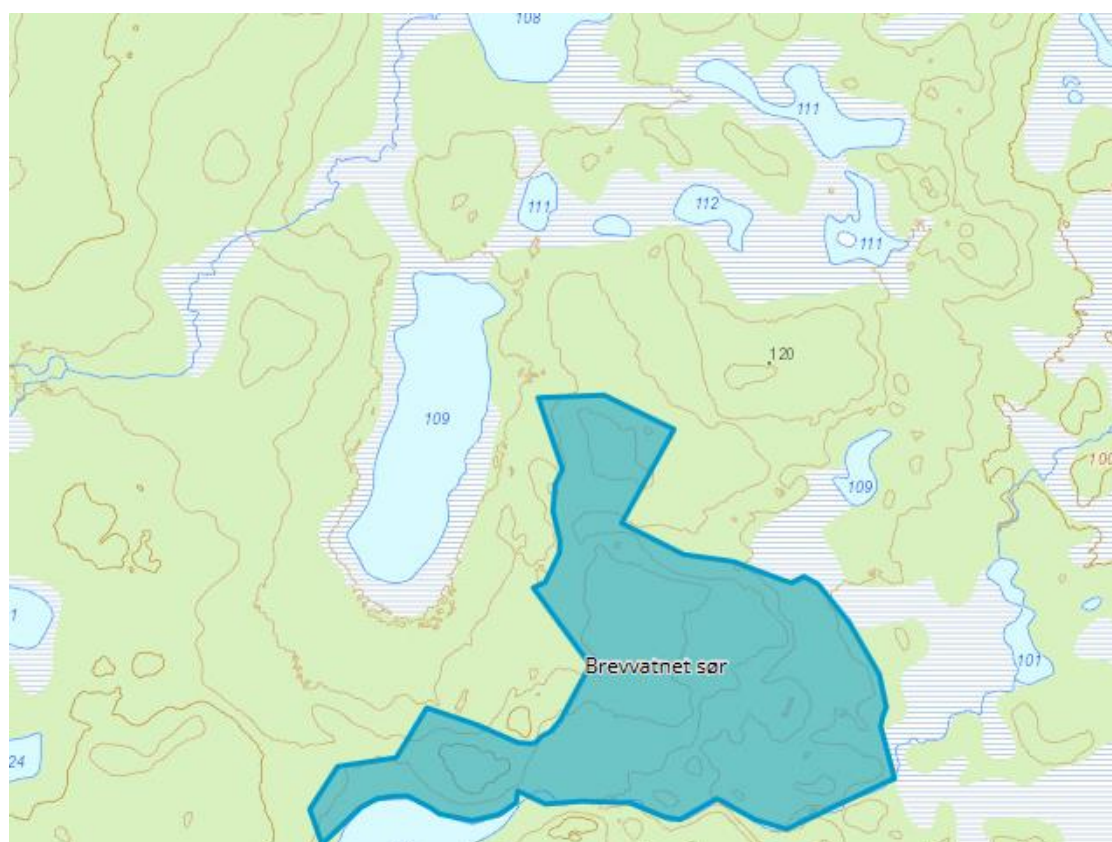
Figur 10. Fra partiene med urskog i sørlige deler av lokaliteten. Foto Rein Midteng.

Figur 11. Urskog til venstre og et part med plukkhogd/gjennomhogd skog til høyre. Foto Rein Midteng.

Figur 12. Skyggebrunpigg finnes i lokaliteten. Foto Rein Midteng.

Figur 13. Avgrensning av lokaliteten.

Lokalitet	Nr. (1047) Toppåsen
Naturtype	(1) Gammel furuskog
Utforming	(1) Gammel høyereliggende furuskog
Areal	150 dekar
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning:

Dette er en revisjon, og lokaliteten har fått oppdatert avgrensning og beskrivelse basert på feltarbeid utført Rein Midteng, Asplan Viak 2. september 2013 og 19.09.2014. I tillegg har Midteng besøkt lokaliteten sammen med Geir Gaarder (Miljøfaglig utredning) og Tom Hellig Hofton (BioFokus) 6.9.2015. Beskrivelsen er skrevet av Rein Midteng i 2016. Avgrensningen skiller seg noe fra MiS-figuren da naturtypelokaliteten også tar med seg litt mer areal ut mot veien i nordvest pga. innslag av gamle trær eller urskog og mer areal ut mot elva som er urskog. Artsfunn er hentet fra Artskart og er i hovedsak fra overnevnte datoer. Verdisetting er etter faktaark for gammel furuskog i fra 2014 (T.H.Hofton m.fl. 30.5.2014).

Beliggenhet og avgrensning:

Området areal i Toppåsen rett vest for Heståsdammen. Den grenser i nord mot annen eldre skog som er noe forsiktig plukkhogd fra gammelt av og som i stor grad mangler dødved og mot selve Toppåsen grenser den mot plukkhogd skog eller menneskelige installasjoner. Ellers grenser den mot myr- og vann, men i sørvest grenser den mot skogsbilvei.

Naturtype, utforminger og vegetasjonstyper:

Gammel høyereliggende furuskog er naturtype og bærlyng,- og lavfurufuruskog er dominerende vegetasjonstyper. Urskog- eller urskogsner i bledningsfase dominerer på hele lokaliteten.

Artsmangfold:

Artsmangfoldet av vedboende sopp er svært rikt. En del av lægrene er så grove at de ikke kan snues, noe som delvis har vanskeliggjort en noe mer aktiv artsleting på disse. På tross av dette er mange krevende arter funnet. Området har grovere dødved enn det som ellers er vanlig i dalføret, noe som medfører at krevende arter knyttet til slikt substrat også finnes. Følgende arter er funnet (rødlistestatus følger rødlista for 2015). Langkjuke (VU), kelokjuke (EN-to funnsteder), tyrikjuke (NT), lamellfiolkjuke (NT), blanknål (NT), furuplett (NT), flekkhvitkjuke (NT) og hornskinn (NT) ble funnet i forbindelse med naturtypekartleggingen. Blodkjuke ble også funnet, og dette var tredje funnet i Finnmark. Oppsiktsvekkende var funnet av granrustkjuke som er en signalart for eldre skoger. Den er nesten utelukkende knyttet til gran, og foruten et trolig funn i Anarjohka (Midteng pers. medd.), er dette eneste funn i Finnmark. Særlig mot veien, er det gjort funn av arter knyttet til sandfuruskog som

lurvesøtpigg, blå brunpigg og teglrød kragemusserong. På Artskart er det vist til en rekke funn av krevende fuglearter, hvorav konglebit, tårnseiler og for så vidt også hønsehauk (NT) kan anses være knyttet til lokaliteten i form av at den har kvaliteter som tilsier at den er et leveområde eller del av leveområde for disse artene. Det var påfallende mye hakkemerker fra svartspett, trolig på leting etter stokkmaur. Arten er kun sporadisk år om annet forekommende i dalføret (egne observasjoner), og dette viser at nettopp mangel på grov dødved med stokkmaur som arten bruker vinterstid og som den finner i grove trær, er begrensende faktor for arten i dalføret.

Tabell 2: Interessante arter funnet i Toppåsen.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Totalt antall
Vedb. sopp	Dichomitus squalens	kelokjuka	EN	2
	Trichaptum laricinum	lamellfiolkjuka	NT	2
	Gloeophyllum protractum	langkjuka	VU	1
	Crustoderma corneum	hornskinn	NT	1
	Sidera lenis	tyrikjuka	NT	1
	Antrodia albobrunnea	flekkhvitkjuka	NT	1
	Chaetodermella luna	furuplett	NT	1
Lav	Calicium denigratum	blanknål	NT	1
Fugl	Pinicola enucleator	konglebit		Flere
	Accipiter gentilis	hønsehauk	NT	Artskart
	Apus apus	tårnseiler		Artskart

Bruk, tilstand og påvirkning:

Det er få tekniske inngrep eller flatehogster i området foruten at en bål plass grenser mot lokaliteten i vest og at enkelte trær mot toppen av Toppåsen er skjært ned og latt ligge ikke for så lang tid siden. En liten traktorvei/sti går noen ti-talls meter inn i lokaliteten i fra vest. Foruten de aller nærmeste partiene mot vei eller bål plass, består hele lokaliteten av urskog- og urskogs nær skog. Dette er eneste lokalitet med slik skog som er kjent så nær Pasvikelva, og må derfor anses som unikt. Grunnen til det store fraværet av hogst, skyldes mest sannsynlig kombinasjonen av for Pasvik ett bratt terreng og store dimensjoner på trærne. Skogen er gjennomgående svært grovokst og innslaget av trær 300-600 år er stort. Det ble ikke sett brannspor, og dette er sammen med mangel på hogst årsaken til det høye innslaget av gamle og grove trær. Spredt finnes liggende død ved i alle nedbrytningsstadier inklusive grove lægre og kontinuiteten i dødved er høy.

Skjøtsel og hensyn:

For å sikre naturverdiene best må skogen unntas all form for hogst og tekniske inngrep. Eventuell skogbrann vil være positivt for naturverdiene da skogbrann er en naturlig del av økologien til furuskogene i Pasvik. Det vil være positivt at ved til bålplassene hentes utenifra slik at ikke tørrgadd eller læger brukes til ved slik det ble observert i 2014. En informasjonspost ved bålplassen som informerer om naturverdiene i lokaliteten vil være positivt for publikum og øke forståelsen av hensyntagen til dødved og gammel skog.

Del av helhetlig landskap:

Området ligger umiddelbart øst for naturtypelokaliteten Gjøkmyra-Pirujärvi og har trolig arts- og individutveksling med denne.

Verdibegrunnelse:

Det vurderes at dette er en svært viktig (A) naturtypelokalitet. Dette begrunnes med at lokaliteten består av grovvokst urskog i et uvanlig elvenær beliggenhet. Videre er det gjort funn av flere trua arter herunder de sterkt trua kelokjuke og den sårbare arten langkjuke og mange nær trua arter. Lokaliteten gis etter faktaark for gammel furuskog høy vekt på skogtilstand, habitatkvalitet, artsmangfold, påvirkning og størrelse, noe som tilsier en klar A-verdi.

Figur 14. Grovvokst urskog i bledningsfase dominerer. Legg merke til variasjonen i trærnes

størrelser. Både unge, halvgamle, eldre og kjempetrær finnes sammen med mye dødved.
Foto Tom Hellig Hofton.

Figur 15. Avgrensning av lokaliteten. Lokaliteten Gjøkmyra-Pirujärvi ses på oversiden av veien.

Lokalitet	(Ny) Kobbfossmyra
Naturtype	Gammel furuskog
Utforming	Gammel høyereliggende furuskog
Areal	5950 dekar
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Geir Gaarder (Miljøfaglig utredning) 19.12.2016, i samarbeid med Tom Hellig Hofton (BioFOkus) og Rein Midteng (Asplan Viak), basert på bl.a. eget feltarbeid av alle tre 09.09.2015. Kartleggingen ble utført i forbindelse med et prosjekt finansiert av Sabima, for å bedre kunnskapen om verdifulle naturtyper i gammel furuskog i Pasvik. Området har også blitt undersøkt i forbindelse med Finnmarkseiendommen sine

nøkkelbiotopkartlegginger i 2013, og det ble avgrenset flere større MiS-lokaliteter (nr.53, 55, 57) i vestre deler innenfor samme område, mens flere av disse ble ikke ført videre som nøkkelbiotoper (netto-MiS) gjennom utvalgsprosessen. Disse er beskrevet som gammel sjiktet furuskog med aldersvariasjon og enkelte svært gamle furuer. I tillegg gjennomførte Olli Manninen undersøkelser her 26.08.2014. I disse kartleggingene ble det gjort en rekke funn av gammelskogstilknyttede rødlistearter, som dokumenterer at det her er et stort område med betydelige naturverdier. På den andre sider indikerer bestandskart og feltobservasjoner grunnlag for å anta at ikke hele området er like verdifullt. Inntil mer detaljerte kartlegginger foreligger, er det likevel naturfaglig grunnlag for å avgrense et stort område som en verdifull naturtypelokalitet her. Rødlistestatus for arter følger rødlista fra 2015. Verdisetting er etter faktaark for gammel furuskog i fra 2014 (T.H.Hofton m.fl. 30.5.2014).

Naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et ganske flatt og dels nokså myrlendt landskap nord for kraftlinja som skjærer over Kobbfossmyra. Det strekker seg opp mot Markkinavatnet i nordvest, i nord avløses det av en bedre dokumentert gammelskogslokalitet i naturtypelokalitet Markinnavatnet, mens det er uklar grense mot mer hogstpåvirket skog i øst. Flere steder indikerer artsfunn litt kalkrike grunnforhold, men det er også mye ganske fattig skog her. Trolig har mye av området noe morenedekke, men det er også partier med litt berg i dagen, i det minste i nordlige deler.

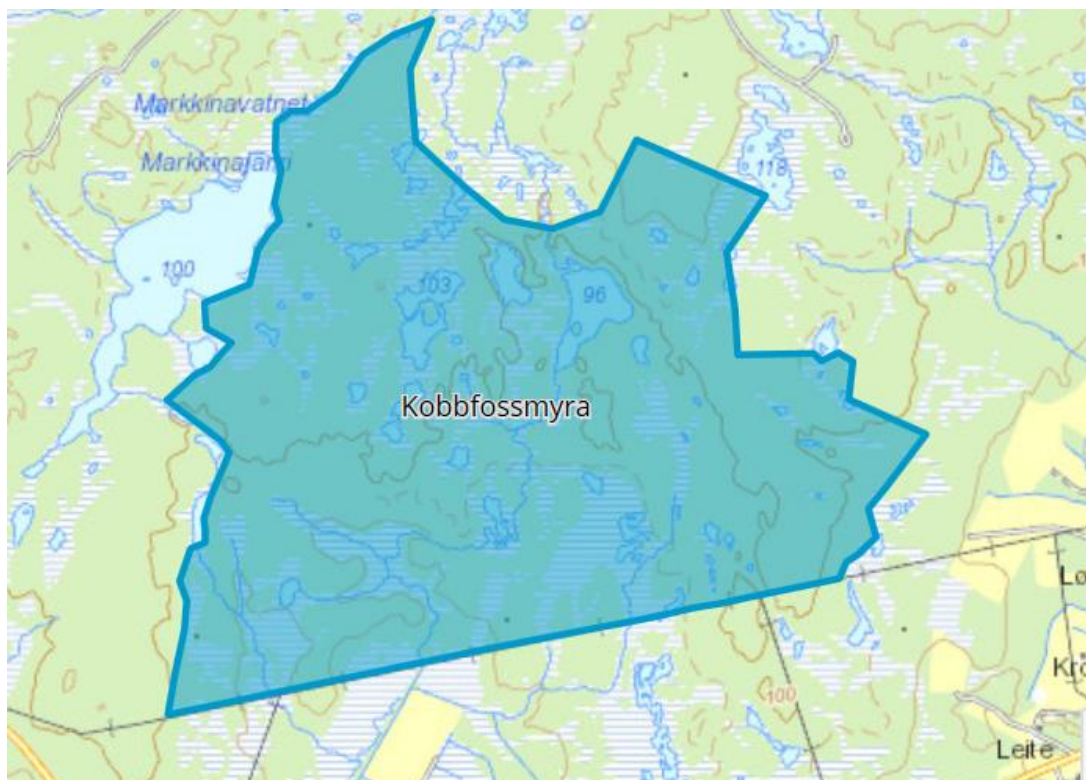
Naturtyper: Gammel furuskog utforming gammel høyereliggende furuskog er aktuell naturtype. Grunntypevariasjonen etter NiN er mangelfullt undersøkt, men det er innslag av litt kalkrike myrpartier i søndre deler av området, primært som myrkantmark, og også lenger nord finnes innslag av rik myrkant. Mye av skogen er antagelig bærlyngskog, men det er nok også partier som må betegnes som rikere, dvs svak lynglågurtskog, og trolig også lynglågurtskog og lågurtskog. Partier kan trolig betegnes som sandfuruskog, men det er ikke særlig mye slik skog her. Grunntyper basert på NiN hadde ellers ikke spesiell fokus under kartleggingene, da verdiene betinget av skogalder er viktigst her. Med foreliggende avgrensning og bestandskart er gammel furuskog vanligste naturtype. I tillegg finnes litt rikmyr her, men neppe mer enn 5% av nåværende totalareal. Det kan også være innslag av rik barskog, utforming rik furuskog, men bedre undersøkelser er nødvendig før det er avklart.

Artsfunn: Dominerende treslag er furu. I tillegg finnes litt bjørk, for det meste småvokst, samt også enkelte ospeholt. Det er innslag av en del rikmyrsplanter i søndre deler, nær kraftlinja, men notater omkring enkeltarter ble ikke utarbeidet. Viktigst her for naturverdiene er forekomst av vedboende sopp på furulæger, og en rekke rødlistearter opptrer, med særlige konsentrasjoner til de vestre, best

undersøkte delene. Så langt er det påvist 15 ulike rødlistede vedboende sopp her, der to har status sterkt truet (EN), 5 status sårbar (VU) og 8 status nær truet (NT). I tillegg er det funnet andre signalarter for eldre skog. Rødlistefunnene er gjort av artene flammenettskinn (NT - 1 funn), flekkhvitkjuke (NT – 14 funn), furuplett (NT – 18 funn), furustokk-kjuke (3 funn), hornskinn (NT – 11 funn), hyllekjuke (2 funn), kelokjuke (EN – 4 funn), laksenettskinn (VU - 1 funn), lamellfiolkjuke (NT – 4 funn), langkjuke (VU – 2 funn), laterittkjuke (VU – 1 funn), skarp rustbrunpig (1 funn), skyggejuke (VU - 3 funn), svartsonekjuke (NT – 2 funn), taigahvitkjuke (EN – 7 funn), taigakjuke (VU – 1 funn), taigapiggskinn (NT – 8 funn), tannfiolkjuke (1 funn) og tyrikjuke (NT – 18 funn). Ellers er furugnagbille *Calitys scabra* (VU) her funnet som første funn i Finnmark. Laven furuskjell (NT – 23 funn) forekommer i god bestand. Potensialet for å finne flere rødlistearter må betegnes som høyt, særlig blant vedlevende og markboende sopp.

Bruk og påvirkning: Området bærer preg av noe varierende påvirkningsgrad, men stort sett er det snakk om ganske gammel skog. Stubber ble observert spredt, og rein urskog mangler her. I mindre partier har skogen likevel en nokså urskogs nær struktur, med innslag av en del læger, inkludert læger i seine nedbrytningsstadier. Andre steder bærer skogen preg av gjennomhogst også i nyere tid, der dødt trevirke nå i første rekke forekommer som gammelt avkapp etter tidligere skogsdrift (kvister og toppe). Tredimensjonene er noe varierende, men stedvis så er det brukbare trehøyder og diametere. Det er lite grove læger. Bortsett fra enkelte ganske ferske, er disse oftest av mindre dimensjoner. Brannspor finnes, men det ble ikke sett særlig mange, og observerte spor er av noe eldre dato.

Verdsetting: Basert på faktaark fra høsten 2014 oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (5950 daa, dog anses ikke alt areal å være gammel furuskog), høy vekt på artsmangfold og middels vekt på tilstand. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Avgrenset areal er vesentlig større enn det som har vært foreslått av skogbruksplanleggere, og verdien er også satt høyere. Hovedårsaken ligger i at vi ikke har hatt en brutto og netto-prosess og konkrete funn av rødlistearter, inkludert en del funn av truede arter. Selv om en del av disse funnene ligger ganske konsentrert til en nøkkelbiotop i sørvestre del av området, er det også mange funn utenfor. Samtidig tilsier også forekomst av rikmyr og trolig også noe rikere furuskog at arealet med verdifulle naturtyper er vesentlig høyere her enn det som kommer fram av MiS-kartleggingen. Likevel er det et klart behov for en mer detaljert kartlegging, der en bør forvente en del reduksjon av arealet som følge av få eller manglende kvaliteter som for eksempel rødlistearter eller biologisk gammel furuskog.

Figur 15. Avgrensning av lokaliteten.

Figur 16. Lokaliteten har eldre naturskog, men varierende og helst spredt med dødved.